

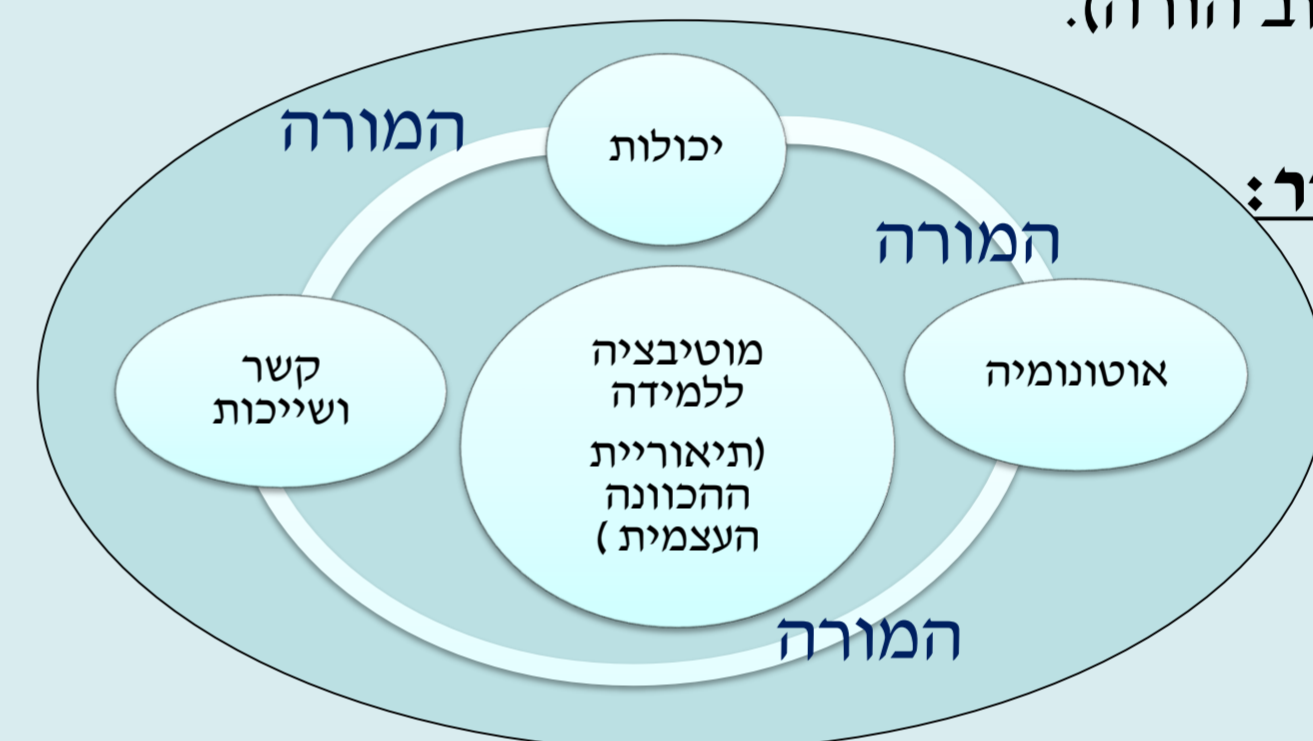
הקשר בין איכות ההתקשרות בין מורים בבתי ספר יסודי ותלמידיהם לבין רמת המוטיבציה של התלמידים ללמידה

בהנחיית: ד"ר גנאדרה נסר ספא'

מוגש על ידי: אבן דר לילב

מבוא

יצירת מערכת יחסים וקשר בטוח בין המורה לתלמיד הינם חלק בלתי נפרד בתפקיד המורה בבית הספר. בבתי הספר היסודיים בפרט על המורה מוטל רוב המשקל ליצירת יחסים אלו ולמתן בסיס בטוח לתלמיד בבית הספר. מורים רבים אינם מודעים לחשיבות הקשר ולמשמעותו בתחומים רבים בבית הספר: לימודיים, חברתיים והתנהגותיים. תחום מרכזי בבית הספר בו מורים ואנשי חינוך דנים רבות הינו מוטיבציה נמוכה ללמידה של תלמידים. מוטיבציה נמוכה ללמידה מתוארת כאחת הבעיות הראשונות במעלה של החינוך ומצוינת בתכיפות גבוהה על ידי מורים ואנשי חינוך. כחלק מעבודתם יועצים במערכת החינוך נדרשים לתת מענה על שאלות אלו הבאות לפתחם. בספרות המקצועית ישנם מחקרים רבים הבודקים את ההשפעות הרבות של הקשר בין המורה לתלמיד על התנהגות מסתגלת ומיטבית בבית הספר בתחומים רבים, אשר יכולים להשפיע בצורה זו או אחרת על המוטיבציה ללמידה. אולם, טרם נבדק הקשר הישיר בין השניים. בנוסף, בספרות המקצועית מדברים על קשר ויחסי מורה תלמיד. מחקר זה לוקח את מערכת היחסים בין המורה לתלמיד צעד אחד קדימה ומשתמש במערכת מושגים של תאוריית ההתקשרות, אשר מתוארות בה מערכות יחסים של ילד ודמות טיפול מרכזית (לרוב הורה).

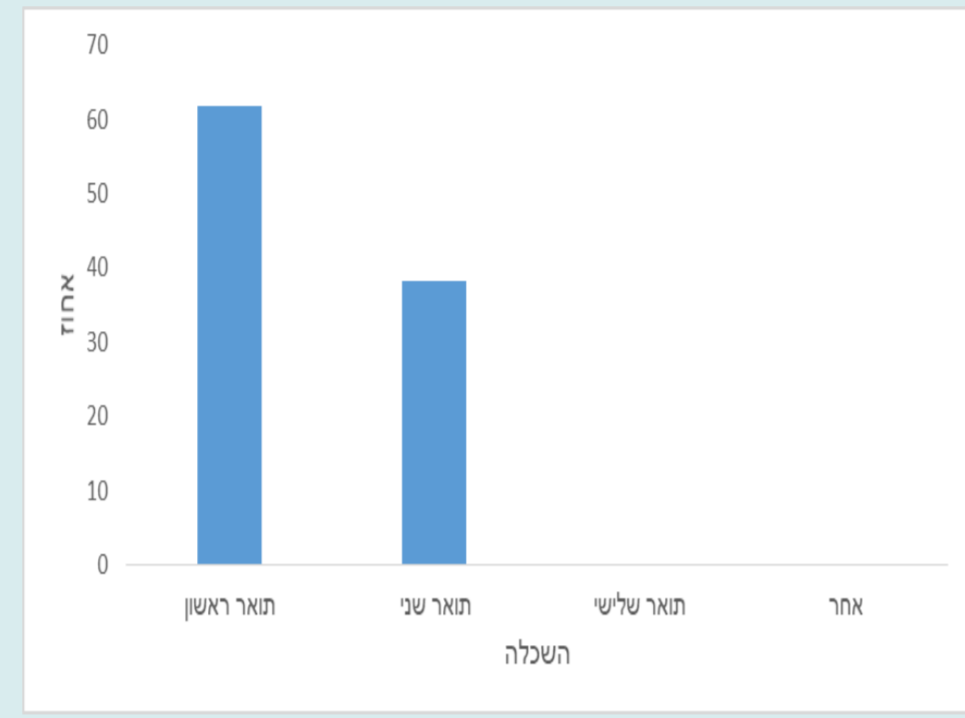
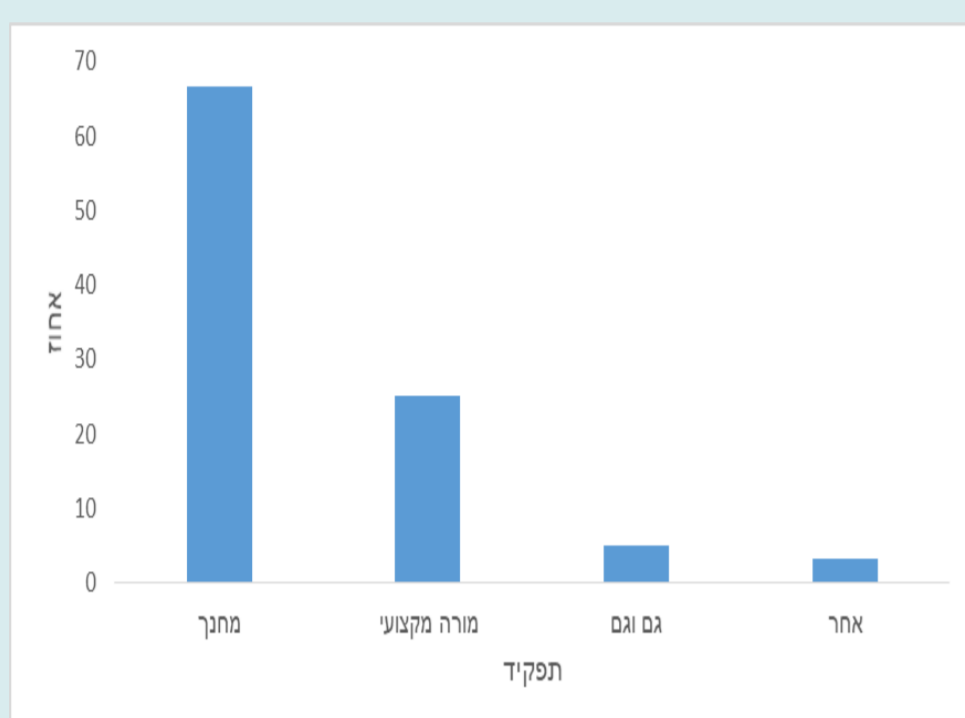
מכאן, מטרת עבודה לבחון את הקשר בין איכות ההתקשרות בין המורה לתלמיד לבין רמת המוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים בכיתות היסוד.

השערת המחקר היא: ימצא קשר חיובי בין איכות התקשרות עם המורה לרמת המוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים בכיתות היסוד, כך שככל שהמורה ידווח על התקשרות טובה יותר עם התלמיד, כך הוא ידווח על מוטיבציה ללמידה גבוהה יותר אצלו.

תוצאות

1. סטטיסטיקה תיאורית:

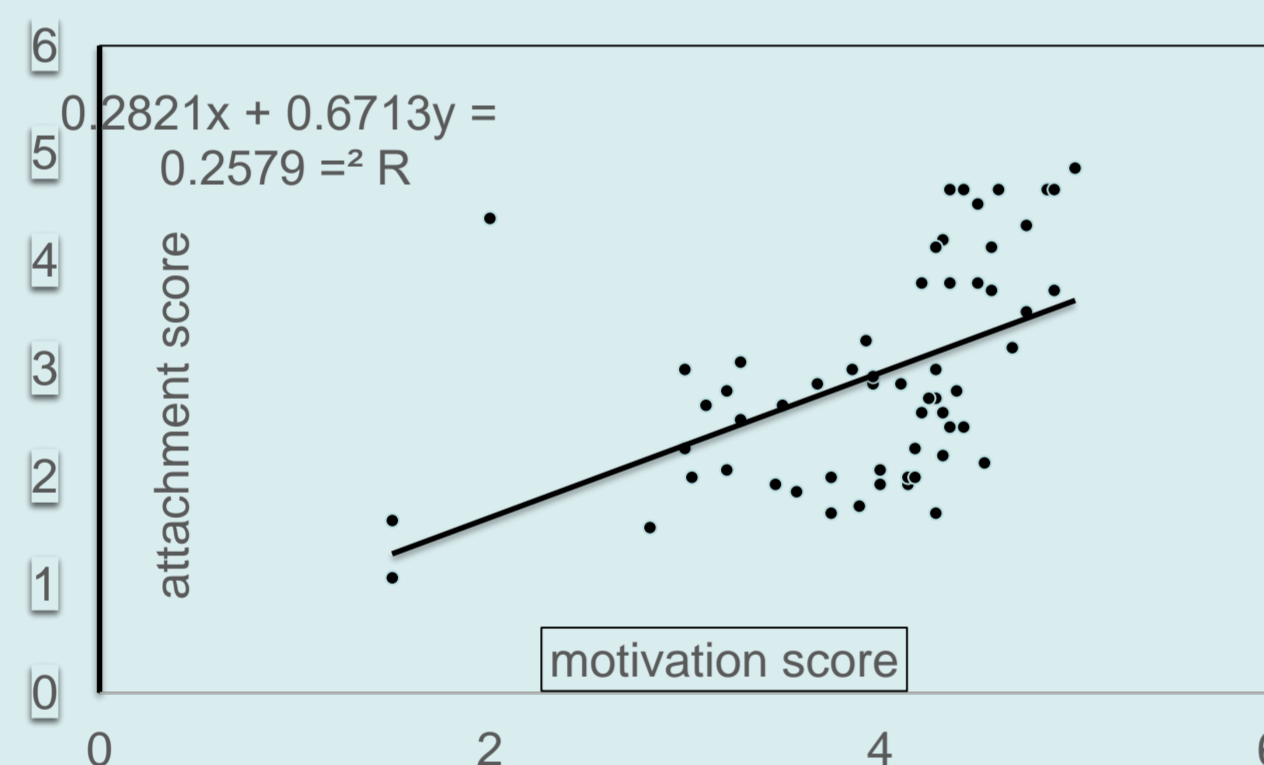
	Descriptive Statistics				
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
גיל	60	26	62	39.40	10.283
vetek	60	1	38	11.00	9.429
motivation_average	60	1.0667	4.8667	2.937778	.9929975
attachment_average	60	1.5000	5.0000	3.955952	.7511483
Valid N (listwise)	60				

רוב האוכלוסייה הינו מורים מחנכים, בעלי תואר ראשון או שני.

2. שאלת המחקר:

בהתאם להשערת המחקר נמצא מתאם חיובי בעוצמה בינונית בין הציון במוטיבציה ובין הציון בהיקשרות. ככל שהמורה דיווח על התקשרות טובה יותר עם התלמיד, כך הוא דיווח על מוטיבציה ללמידה גבוהה יותר אצלו. $(r=0.508, p<0.001, n=60)$

3. ניתוחים נוספים:

בניתוחים נוספים שנערכו לא נמצא קשר מובהק בין המוטיבציה וגילו ושנות הוותק של המורה.

דיון

המחקר הנוכחי בדק את הקשר בין התקשרות מורה לתלמיד למוטיבציה ללמידה. מוטיבציה ללמידה מתוארת כאחת הבעיות המרכזיות ביותר איתן מתמודד המורה בשדה החינוכי. על שאלות רבות בנושא זה נדרשים היועצים בבית הספר לתת מענה. מחקר זה שופך אור על הקשר המשמעותי והישיר בין השניים. בנוסף, מחקר זה מהווה תשתית לבניית תכניות התערבות בבתי הספר. **מגבלות המחקר:** שאלוני החקר נעשו בדיווח המורים. מה שיכול לפגוע באותנטיות במענה על השאלונים.

הצעות למחקרי המשך: יהיה מעניין לבדוק את הקשר בין המורים לתלמידים וההשפעה על מוטיבציה ללמידה בכיתות חטיבת ביניים ותיכון. בנוסף, מחקר בו הדיווח על הקשר והמוטיבציה יעשה על ידי התלמיד.

ביבליוגרפיה:

- גרנות, ד'. (2008). תפיסת איכות ההתקשרות עם האם ועם המחנכת ותפקוד מסתגל בילדות התיכונה: יחסי מורה-תלמיד מבחינת תאוריית ההתקשרות. מפגש.
- דיסי, א', ולרנד, ר', פלטייר, ל', & ריאן, ר'. (2001). מוטיבציה וחינוך: הפרספקטיבה של הכוונה עצמית. חינוך וחשיבה.
- קפלן, א', & עשור, א'. (2001). מוטיבציה ללמידה בבית הספר- הלכה למעשה. חינוך וחשיבה.
- Ainsworth, M., & Witting, B. (1969). attachment and exploration of one year olds in a strange situation. B.foss (ED) detrminant of infants behavior,4, new york.
- Pianta, R. C. (1999). Enhancing relationships between children and teachers. American Psychological Association.

שיטה

המחקר הינו מחקר כמותני.

משתתפי המחקר:

במחקר השתתפו כ 60 מורים, מחנכים ומורים מקצועיים בבתי ספר יסודיים בצפון הארץ. שאלוני המחקר הועברו למורים חברים ולמורים בחוג לייעוץ חינוכי. לפיכך, מדגם זה משלב מדגם נוחות וכדור שלג.

הליך המחקר:

השאלונים חולקו באופן ידני על ידי חוקרת. כל משתתף חתם על טופס הסכמה מדעת.

במחקר חולקו כ 60 שאלונים אשר חולקו לשלוש קבוצות, כך שכל 20 מורים קיבלו חוברת שאלונים המתאימה לרמת מוטיבציה אחרת (נמוכה, בינונית וגבוהה). בחלוקת השאלונים בוצעה הדרכה והנחייה של רמת המוטיבציה אליה הם צריכים המורים להתייחס.

כלים:

- שאלון מוטיבציה פנימית ללמידה- לבדיקת המוטיבציה הפנימית נעשה שימוש בשאלון המעריך את המוטיבציה הפנימית של התלמיד ללמידה לפי דיווח המורה. (Printrich, Smite, Garcia & Mckeachie, 1987; Harter, 1981).
- שאלון יחסי מורה תלמיד- שאלון לבדיקת הקשר בין המורה לתלמיד על פי דיווח המורה. (ותד, 2013).